

Tämän jälkeen seurawaisen ojennus puhen tulee yhden kihlacunnan päämiehen ta...

288 Et 1 48

National Library
of Sweden

sa ia Candehensa/ ne todistosten ia tiedon cansa wah:
wistaman / nijn myös colottaman yhtä sorweliasta
Duomiota ia Päättöstä senpäälle / nijn cuin Ufia
Haaroinensa parahin ano / waati ia myötä anda.

Sittä siri toiseri. Että Waldacunnan Blgos
annettu Laki ia Dikeus waldapi / asetta ia päälle pane / Kuningan
Caarefa. 4. Lugusa että jälkenseurawaiset neljä Rauha / quin ombi /
Kirko Rauha / Käräjä Rauha / Waimon Rauha / ja Coto Rauha /
ennen caickia pitä waroittaman woimasa pidettämän / sen cansa
myös caicki ylelisyys / wäliwalda ia wääritys / estetämän alaspainet-
taman ia poisuuttetaman ; Samallamuoto myös täsä colot-
ures ia Kärejäsä / nin hywin tänne tulowaisille cuin myös täältä
Lähtewäisille / julkisesti sanotan ia tiettäwäxi tehdän / yri Wapa
ia surutoin Käräjä Rauha / Käräjähän tulla ia taas Käräjästä
Cotiansa mennä / sen rangastoren edesolla : Että cuka itänäs
tätä Käräjä Rauha wastan Niclo yskaldapi / hän pitä Langetet-
taman siehen rangastoren / cuin Kuodzin Laki sijtä edespane / Wa-
la safon Caarefa sijnä ensimmäises Lufua colmatta kynnemendä / että
hän on rickonut caiken Maanpäällisens / ia pitä coco Kuodzin
Waldacunnan ylidze Rauhatoin oleman. Mingä tähden jowai-
nen cadzocan wissasti etehensä / ettei hän tätä Käräjä Rauha särje /
jos hän muutoin sencaltaista rangastosta mielipi wältä.

Siri Colmanneri. Että Laki ja Dikeus nin Hyt-
win cuin muurkin corkiat // Nastaat ja päälensä pitäwäiset asiat /
tahto caiken siweälisyden cunnian / Hywän tarwan ja toimelisyden
cansa igens werhotta / edes seisotta ia ylöspidettä : Sitä wastan
päin caicken juriesyttömyden / tarwattomuuden ia pahasti seisomisen
järki eroitta ia pois panna. Sentähden neywotan caickia n jta
joetka tätä käreiätä noustawat ia jongunkaldaisia asia ylös toimiea

ta selittä tahto/ että hee sentelivät caiken Siivon ja Lakuden can-
sa. Allon yrkkään toistans Raiferato Sounu sanoilla/ allon
ajatoinda jylhä härättätös/ allon capinoitco/ tiuscolo/ vhgacko/ eli
toistans walehteliari sanoco/ jollei niijn ole/ ettei hän sen edestä mie-
li sacko wedää ja rangafta/ niijn cuin sittä Laki woipi Kareia caare-
sa 43. Eugusa. Waan jocainen wastackon toistansia puhukan
siweästi ja caunisti/ senpäälle että Laki ja Dikus/ sen wooyi hänen
Eohulisen/ Cunnians ja ylistörens pidhäis asiat pikemin Kakkai-
staisim/ ja cikin senjälken cuin sowelias ja mahdollinen on/ olkeu
tehenfa autetaisin; Samallamuoto ei yrkkän mahda toisen Syyn-
sanoiari idzehensä anda/ Waan nin cuin Laki pitä/ jos hän siehen
anotaan ja yscotaan. Joka sen tekepi/ olcon Langetettu sen rans-
gastoren alla cuin Laki sittä vlgosfanopi/ Runing. Carefa 29 Eug.

Siri Näljänneri. Että juur vsein tapah-
pi/ että Laki ja Dikus pitä Walalla ja Todistorella wahwistetta-
man ja kijnnitettämän/ cuin Laki selkeellä sanoilla sisällens pitä/
anoo ja waati/ niijn nye sangen hartahasti/ totisefti ja ahkerasti neu-
wotaan ja kiffetän/ caicki ne jotka edespäitten täsä Karäjäjä eli
Haastesahuntan Walaa tekemän taicka todistamaan jotakuta asia/
ettei he sen caldaisefa raskahasa menosa käytä idzeens ajattelematto-
masti/ luullen ettei se enä päällens pidäisi cuin edes astua/ Loftee
Kättä kirian päälle ja wanno: mutta palio enämin ajatella etten
Walan käymises ja Todisturen sanomises seisoo suuri Sielun-
surma ja Cunnian waara/ Sillä niijn cuin se joca tekepi yhden puhä
tahan Walan yhdestä tyhmestä omafta ja hywän tiedon peräftä/
cuin hän tahdois sanoo: minä teen Jumalallen yhden palweluren/
Lufee ja wahwistapi totuden ja oikeuden/ ja niijn paljo cuin hänen
tilasan seisopi/ autta Nistweliens oikeutehenfa: Niijn myös wa-
stoin; äin/ se joca hänen pilaisella tietämällä wäärällä Walallans/
wannopi ja todistapi ionhun mielen nouteri taicka silmän paineeri/
tekepi sen cansa Perkelen yhden palweluren/ wääruden ja Wal-
hen

hen awuri echei/ ia niñ paljo cuin hänen seiso tehärens/ Wää-
ryden ylhällä pitää: Joca mene/ ninuin se on yri Perkelellinen
cappale/ niñ myös hän tulepi sen cautta Perkelel Lapseri/ ia Sie-
lunsa puolesta ijanciekkisen cadoturen cansa Periliferi/ ia sijte
Cunniattomari ia Walapattoiferi caiken Mailman edesi/ joca
sijtee ei ole mahdollinen cansa kuy niñä pitämän ia seura cunnialis-
sten Ihmisten cansa. Sentähden idzecukin tietäkön täsä asiasa
Cawaheta/ ettei hän idze Dnatundons ia Cunniatans lyöwyti ia
wähennä.

Siri Widenneri. Te Hywät Niehet jofca
Laudalla istutte/ iocca myös Lain ia teidän Walan perästä teidän
todistorellen piä puolicundiat taieka warielenan taieka pudottas
man/ Teitä minä neuwon ia Manaan/ että te wisusti muistaisitte/
ettei tee yhdellengen Syytä taridze ioca wiatoin ombi/ taieka syt-
tömäri joca wicapää ombi/ waan caikella muodolla pidättä idzen-
ne teidän tehdyn ia Lasketun walanne perän. Ei tehden mitäkän
jolle cullen mielen nouteri/ suoston/ ystäwyden pelgon eli Rahän
tähden/ ei myös wastoin päin/ wihan/ wainon/ pahansuomisen/
taieka jongun muun Syyän tähden/ mikä nimi sillä olis: ajatellen/
jos sencalautt teecten/ nimittäm enämin cadzoin Suosto/ Ystäwyte-
tä/ Waha/ Wainoo eli muuta/ niñ ei teidän piä oleman Sels-
wät Lautamiehet/ waan Walapattoiset ia Häpiämmiehet/ joiden-
ga cansa ei yrilän Horwä ia Cunniainen mies enämbi seuraa tahdo
pitää; Allkää sentähden totelcoo mitäkän muuta cuin Jumalata/
Dikeutta ia Totutta/ jonga cansa tee taidatte piä yhden hywin
omantunnon/ Cunniain ia Lakiuden/

Siri Cuudenneri. Wymein ia yhderi pääto-
xeri/ että Duomarin Wirka ombi idzestäs yri työläs/ rakkas ia
cowa ia tosin yri waaralinen Wirca ia Ammatti/ joca palian Ih-
misen woiman iälken ei taie niñ edes seifotta/ ylöspidettä ia war-
jeelda cuin Herra Jumala tahtopi ia ize ammatti waati/ jollei Ju-
mala

mala Caicliwaldias anna siben onne ia Hywästijuntaukta ia H^{er}
ra Jumala lupa Diewanfa caicken Jumalisten Duomaritten can-
sa oikeudesa ia heitä autta cosca he händä rucoillewat. Sentäh-
den me yxi toifens cansa/Sydämelißellä huocaurella rucoillkam Ju-
malata/ että hän tahdols täsä elia meidän seajame/ että caicki asiat
niñ seliteettäisñ ia ojetaisñ/ että se ensin culis Jumalan K^{risto}rexi
ia Cunniaxi/ Hallituxen tukemisexi Lain ia Dikeuden wahwisto-
xeri Pahajuonisten ia wäärin tekiöitten k^{risto}rexi ia rangaisto-
xeri/ Hywille ia Lewollisille warjeluxeri/ ia jocaizelle hänen Di-
keudens auttamisexi.

Paki anopi Kihlakunnan Väämieheldä / että
hän tahtopi walan ennen cum Lautamiehet wa-
rjele taicka langeta/ia taitawat se tällä
muoto tapahtua.

WE caicki täsä Nimitteyst idze cukiñ Laste nimes jälkñ N:
N: N: etc. Rucoilemma meitäñ yhteisest in erinomata
tain idze cutakin nin totisest Jumala autta/ cuin en me tahdo yhtä-
kän Syypääxi waatia joca Syhtöin on taicka Syhtömäxi wilka-
pääti: Mutta sen oman tunnon perästä cum Jumala meillen
armostans lainapi/ ia parahan tiedon perästä cum me taidamme
löytä/cuulla eli ymmärtä tahdomme vlgostutkia astan/ suurem-
man ahkeruden cansa/ ia syyn nin vlgosfano cum meille caickein oi-
lein näkhyi olewan/ia emme tahdo taicka Sugun/ Naimisen/ Pel-
gon/ Ystävöiden/ Wiholisuden taicka jongun suosiston tähden/
niñ totta olcon meille caikille yhteen ia iezecullengin eris-
nomaisesta Jumala armolinen hänen P.
Ewangeliumis cautta.

En

Förmaning til allom them som
orätten Ledh swäria.

Til thet Första: Blistwa try Fingur vpsatte:
Thet första är Tumman/och betydher G:Vdh
Fadher/ Thet Andra betydher Gudz Son/och thet
Tredie Gudh then helge Ande/ Lyka såsom the vnder
Menniskligheeten fördälde äre; Men the tu ytersta
Fingren blistwa inlychte eller böge in i handen/ Thet
eena betydher Menniskians helge Siäl/ lyka som
then vnder Menniskligheeten fördäld är; Thet sämp-
te och minste Fingret/betydher Kroppen/Lyka såsom
then/ ther ringa är / til at lyknas emoot Siälen/
Dch medh heela handen betydher en G:Vdh och en
Skapare/ som alle Creatur på Jordenne skapat
hafwer.

Hwilken Menniskia som nu så oförwägen är
och fastelighen swär falskan och osannan Ledh/han
swär i alle måtto/såsom han wille seya: Så sant som
iagh idagh falskeligen swär/ Så bedher iagh G:Vdh
Fadher/ Gudz Son/och Gudh then Helge Ande/
then helga Treesaldigheet/ at iagh måtte vthständig
blif-

blifwa ifrå Gud; Församling och alla hans Helgort
och wara mitt lyff och lessuerne och fattige Siäl en
förbannelse.

Til thet Andra/ Om iagh falskeligen swår/ så
skal Gudh Fadher/Son/och then helge Ande/sampt
wårs H. Erres J. E. su Christi grundlösa barm-
hertigheet aldrigh komme migh til hielp och tröst/vthi
min yterste stund/ och ändeligh när Lyff och Siäl
skole stillias åth.

Til thet Tredie/ Om iagh falskeligen swår/
Så beder iagh Gudh Fadher/Gudz Son/och Gudh
then helge Ande/sampt wårs H. Erres J. E. su Chri-
sti dyrbare och helige Bekamen/ och ofskapelige barm-
hertigheet/hans ångest och nödh/hans bittra lidhan-
de och werck/dödh och ofskyldige Martyr, må vppå
migh arme Syndare om inthet och förtappat wara.

Til thet Fierde/ Om Iagh falskeligen swår/
så skal min Siäl/som liknas wedh thet fierde fingret/
och min Kropp som betydher thet minste fingret/
hwar emoot hwart annat wara fördömde på then
ytersta daghen/dår iagh fattigh Meeneedigh Men-
nistia/skal och måste stå in för Gudz strånga doom/
wil och wara affskild ifrå Gudz Församling i hans
helge och helsosamme ord och alle vthwalde/Wil och
wara stängd ifrå thet idkelige Gudz och wårs H. Er-
res J. E. su Christi Ansichtes bestädelse.

Thet

Ther medh må nu hwar och een Christen wara
wederwarnat/ för een falsk Eedh/ ther medh han icke
på det sidste/ skal komma vthi Dieffwulens Selskap/
then han sigh medh een falskan Eedh gifwer i wäld/
och i så måtto förrådher sin fattiga Siäl ifrån Gudhi
sin rättta Skapare/ och Atherlösare. Ther Gudh
Allmechtigh off Nädelligen före bewara.

Thet är högst i Laghen/ Ney och Ja/
Thet är bädst i Laghen/ Sätt och Samia.

Lag Domare/ skal icke lätteligen låta någor til Lag-
gång medh minder at Nöden twingar honom ther
til/ Vthan han skal heller sökia annor Medhel at stel-
la them tilfrjöd/ som Saken står emellan/ Ty thet är
befruchtandes/ at ther som offta ganges Lagh/ ther
skeer och offta falska Eedher/ thet Domaren böör
förhindra/ besynnerligen i Swerige och Finland/
ther man är ganska redhoghen til at Swäria.

Dööm Rät/ skona och ingen Man/
Gör som tu thet förswara kan/
See til at hwar thet behålla må/
Thet han medh Rätt och Skäl kan få/
Så blifwer tin Doom gillat för skär/
Och så så Loff/ ehwar tu är.

